

LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA VARHAISKASVATUKSEEN JA ESIOPETUKSEEN

Kunta, jonka varhaiskasvatusta lääkehoitosuunnitelma koskee	Kustavin kunta Suotorpan päiväkoti
Lääkehoitosuunnitelman laatijat	Maisa Kuusela, varhaiskasvatuksen johtaja nimi, nimike nimi, nimike
Lääkehoitosuunnitelma laadittu	18.5.2026
Seuraavan päivityksen ajankohta	syyskuu 2027

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuksessa	4
3	Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen	6
	3.1 Lääkehoidon riski- ja ongelmatekijöiden määrittäminen	6
	3.2 Riskialttiit lääkkeet	6
	3.3 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen	6
	3.4 Lääkkeiden säilyttäminen	7
4	Lapsen lääkehoidon toteuttamisen vastuut, velvollisuudet ja työnjako	8
5	Lääkehoitoa toteuttava henkilöstö ja osaamisen varmistaminen	10
6	Lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatiminen	12
	Liite 1: Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma hoitopäivän aikana annosteltaville lääkkeille	13
	Liite 2: Lääkitysvirheen / -poikkeaman ilmoitus	16
	Liite 3: Lääkkeen antokirjaus (lapsikohtainen)	17

1 Johdanto

Tämä on Kustavin kunnan varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma, jonka laadinnassa on käytetty apuna Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa (2021:6) -opasta. Lääkehoidon turvallista toteuttamista ohjaa myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen laatima ohjausdokumentti.

Lääkehoitoa toteutetaan myös muualla kuin sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä. Varhaiskasvatuksen päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoidossa, perhepäivähoidossa ja esiopetuksessa (jatkossa termillä ”varhaiskasvatus” tarkoitetaan kaikkia em. päivähoitomuotoja) lasten lääkehoitoa toteutetaan erilaisissa toimintaympäristöissä ja erilaisen koulutuksen saaneiden henkilöiden toimesta. Pääperiaatteena on, että hoitopäivän aikana lapselle annetaan ainoastaan välttämättömät lääkkeet ja päivittäinen lääkehoito pyritään ajoittamaan hoitopäivän ulkopuolisiin ajankohtiin. Hoitopäivän aikana toteutettava lääkehoito voi liittyä esimerkiksi:

- pitkäaikaissairausten hoitoon (esim. astma, diabetes, epilepsia, vaikeat allergiat)
- välitöntä hoitoa vaativiin (esim. anafylaksia, insuliinishokki, kouristukset) oireisiin
- satunnaisten oireiden lievittämiseen (esim. astman kohtauslääke)

Toteutetaanpa lääkehoitoa missä ympäristössä tahansa, tulee lääkehoidon toteutuksen perustua riittävän yksityiskohtaisesti laadittuihin lääkehoitosuunnitelmiin. Jokaisessa yksikössä, missä toteutetaan lääkehoitoa, tulee olla ajantasainen kuntakohtainen lääkehoitosuunnitelma sekä lapsikohtaiset lääkehoitosuunnitelmat niille lapsille, joiden sairaus vaatii lääkehoitoa hoitopäivän aikana. Kuntakohtainen lääkehoitosuunnitelma ja lapsikohtaiset lääkehoitosuunnitelmat ovat yksikön työväline turvallisen lääkehoidon toteutukseen ja osa lääkehoitoa toteuttavien työntekijöiden perehdytystä.

Kuntakohtainen lääkehoitosuunnitelma tarkistetaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa sekä aina silloin, kun lääkehoitoon liittyvä toiminta muuttuu. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma päivitetään aina, kun lapsen lääkehoitoon tulee muutoksia.

Tässä lääkehoitosuunnitelmassa kuvataan Kustavin varhaiskasvatuksessa toteutettavaa lääkehoitoa, toimintatapoja ja näihin liittyviä riskejä mahdollisimman konkreettisesti.

2 Lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuksessa

Pääperiaatteena on, että hoitopäivän aikana lapselle annetaan ainoastaan välttämättömät lääkkeet ja päivittäinen lääkehoito pyritään ajoittamaan hoitopäivän ulkopuolisiin ajankohtiin. Hoitopäivän aikana toteutettava lääkehoito voi liittyä esimerkiksi:

- pitkäaikaissairauden hoitoon (esim. astma, diabetes, epilepsia, vaikeat allergiat)
- välitöntä hoitoa vaativiin (esim. anafylaksia, insuliinishokki, kouristukset) oireisiin
- satunnaisten oireiden lievittämiseen (esim. astman kohtauslääke)

Diabeteksen hoito on yksilöllistä. Diabeteksen hoidosta vastaa erikoissairaanhoito. Hoitava taho suunnittelee huoltajien kanssa ja yhteistyössä lapsen päivähoitopaikan kanssa diabeteksen hoidon edellyttämät toimenpiteet ja huomioitavat seikat päivähoitossa. Erikoissairaanhoito huolehtii yleensä tarvittavan lääkehoidon ohjauksen antamisesta sekä osaamisen varmistamisesta yhteistyössä huoltajien kanssa. Lisätietoa lapsen diabeteksestä ja sen hoidosta on saatavilla esimerkiksi: [Diabetes lapsilla ja nuorilla](#) sekä [Lapsen diabetes - Omahoidon polku - Diabetesliitto](#)

Vaikeat allergiat/anafylaksia: Ampiaisen ja mehiläisen pistot sekä ruoka-aineet (esim. pähkinät, kala, kiivi) voivat aiheuttaa äkillisiä allergiaoireita, jotka tavallisesti asettuvat itsestään. Voimakkaat ja nopeasti pahenevat reaktiot voivat kuitenkin uhata henkeä, ja lapsi tarvitsee välittömästi hänellä käytössä olevan käsivarren tai reiden lihakseen pistettävän adrenaliinin, jotta uhkaava sokki vältetään. Tilan tunnistaa voimakkaasta ihoreaktiosta, kasvojen punoituksesta, pulssin tihentymisestä ja huonovointisuudesta. Hengitys saattaa vinkua ja kiihtyä, ääni käheytyy ja tuntuu vatsakipuja. Jos tiedetään lapsella olevan vaara saada anafylaktinen reaktio, siihen varaudutaan antamalla lapsen kanssa toimiville työntekijöille ohjaus, miten menetellään anafylaksiatilanteessa. Lisätietoa anafylaksiasta ja sen hoidosta [Anafylaktinen reaktio](#) sekä [Anafylaksia - Allergia-, iho- ja astmaliitto](#)

Epilepsia: Lasten epilepsian hoidosta vastaa erikoissairaanhoito, joka yhdessä huoltajien kanssa arvioi varhaiskasvatuksessa tarvittavat toimenpiteet ja valmiudet. Lapsen kanssa toimiville työntekijöille tulee antaa perehdytys, miten epilepsiakohtauksen aikana toimitaan. Lapselle laadittuun yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan kirjataan mahdollisesti tarvittava epilepsiakohtauksen välitön lääkehoito. Lisätietoa epilepsiasta: [Epilepsia lapsilla ja nuorilla](#)

Astma: Lapsen astman lääkehoito on yksilöllistä ja se voi olla erilaista eri aikoina (siitepölykausi, infektiokausi). Varhaiskasvatuksessa tulee olla valmius toteuttaa lääkehoitoa mahdollisessa astmakohtauksessa. Lapsen kanssa toimiville työntekijöille tulee antaa perehdytys, miten astmakohtauksen aikana toimitaan. Lisätietoa: [Lapsen astma](#)

Ihottumaa/ atooppista ihottumaa sairastavan lapsen lääkehoidon (lääkevoiteet esim. kortisonia sisältävät voiteet) perehdytyksen toteuttavat huoltajat hoitavalta taholta saamansa ohjauksen mukaisesti. Perusvoiteiden (esimerkiksi Aqualan L, Bepanthen) käyttö hoitopäivän aikana ei edellytä lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatimista, vaan asia voidaan sopia huoltajien kanssa muutoin. [Atooppinen ihottuma](#)

Kustavin kunnassa on yksi kunnallinen päiväkotito, jossa työskentelee kuusi henkilöä; varhaiskasvatuksen johtaja/esiopettaja, kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa, yksi varhaiskasvatuksen sosionomi, lastenhoitaja ja yhdistelmätyöntekijä sekä tarvittaessa ryhmäavustaja. Lapsia on 22.

Suotorpan päiväkodissa on ajantasainen lääkehoitosuunnitelma sekä lapsikohtaiset lääkehoitosuunnitelmat niille lapsille, joiden sairaus vaatii lääkehoitoa hoitopäivän aikana. Päiväkodin lääkehoitosuunnitelma tarkistetaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa sekä aina silloin, kun lääkehoitoon liittyvä toiminta muuttuu. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma päivitetään aina, kun lapsen lääkehoitoon tulee muutoksia.

Koko henkilöstön perehdyttäminen sekä päiväkotito- että lapsikohtaisiin lääkehoitosuunnitelmiin takaa turvallisen lääkehoidon toteutuksen. Myös uudet työntekijät ja pitkäaikaiset sijaiset perehdytetään. Varhaiskasvatuksen johtaja vastaa siitä, että yksikön työntekijöillä on riittävä osaaminen ja koulutus lääkehoidon toteuttamiseen, henkilöstön osaamista ylläpidetään ja usealla työntekijällä on osaaminen lapsen lääkehoidon toteuttamisesta, jotta mahdolliset poissaolot eivät vaaranna lapsen lääkehoitoa.

Suotorpan päiväkodissa ei toteuteta säännöllistä lääkehoitoa, vaan lääkehoito pyritään ajoittamaan hoitopäivän ulkopuolelle. Hoitopäivän aikana toteutettavaan lääkehoitoon voi liittyä pitkäaikaissairausten hoito (astma, diabetes, epilepsia tai vaikea allergia), välitöntä hoitoa vaativat oireet (anafylaksia, insuliinishokki tai kouristukset) tai satunnaisten oireiden lievittäminen (astma-kohtaus).

Lääkehoitoa vaativalle lapselle laaditaan yhteistyössä huoltajien kanssa lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma (liite 1), jossa kuvataan tarkasti, kenelle lääke annetaan, mikä lääke kyseessä, annostus, antotapa ja -aika sekä muita lääkehoitoon liittyviä toimintatapoja. Lääkehoito sekä sen vaikutus kirjataan jokaisen lääkkeen annon jälkeen lapsikohtaiselle antokirjauslomakkeelle (liite 3).

3 Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

3.1 Lääkehoidon riski- ja ongelmatekijöiden määrittäminen

Alla olevaan taulukkoon on kuvattu tunnistetut lääkehoidon toteutukseen liittyvät mahdolliset riskit ja niihin varautuminen.

Riski	Miten varaudutaan?
Esimerkki: Lapsen tarvitsemat lääkkeet ovat unohtuneet kotiin.	Esimerkki: Soitetaan huoltajalle ja sovitaan toimintatavasta.
Esimerkki: Insuliinikynän neulajätteen hävittäminen	Esimerkki: Selvitetään mistä saadaan oikeanlainen jäteastia ja hankitaan niitä. Mietittävä myös jäteastian säilytyspaikka.
Esimerkki: Lapsen lääkehoitoa toteuttavan työntekijän ennakoimaton poissaolo	Esimerkki: Usealla työntekijällä on varmistettu osaaminen lapsen lääkehoidon toteuttamisesta

Taulukko 1: Riskit ja niihin varautuminen

3.2 Riskialttiit lääkkeet

Riskilääkkeiden annosteluun, käsittelyyn ja säilytykseen liittyy turvallisuuden kannalta erityisiä riskejä ja väärinkäytön mahdollisuus, ja ne vaativat erityistä tarkkaavaisuutta. Yksiköissä käytettävät riskilääkkeet on tunnistettava ja niiden käyttö on ohjeistettava ja kuvattava lapsikohtaisiin lääkehoitosuunnitelmiin. Lääkkeen käyttöön liittyvä riski on aina riippuvainen lapsen, työntekijän ja työympäristön ominaisuuksista.

3.3 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen

Lääkehoidon vaaratapahtumalla tarkoitetaan esimerkiksi tilanteita, joissa lapsi on saanut väärän annoksen hänelle määrättyä lääkettä tai lääke jää ottamatta. Vaaratapahtuman kulku tulee kuvata erilliselle lomakkeelle (Liite 2: Lääkitysvirheen / poikkeaman ilmoitus).

Lääkitysvirheet ja -poikkeamat, jotka vaikuttavat lapsen terveyteen (esim. lapsi on saanut lääkettä liikaa/liian vähän, lääkettä ei ole annettu, lapsi kieltäytynyt ottamasta lääkkeen) kirjataan Lääkitysvirheen/-poikkeaman ilmoituslomakkeelle (liite 2) ja asiasta tiedotetaan välittömästi lapsen huoltajille. Tilanteen vakavuudesta

riippuen soitto 112 tai myrkytystietokeskus. Jokainen lääkitysvirhe/-poikkeama käsitellään varhaiskasvatuksen johtajan kanssa.

Tärkeät puhelinnumerot vaaratilanteen sattuessa:

- Yleinen hätänumero 112
- Myrkytystietokeskus 0800 141 111

3.4 Lääkkeiden säilyttäminen

Lääkkeet on säilytettävä lukitussa tilassa siten, etteivät lapset, eikä ulkopuoliset pääse niihin käsiksi. Säilytyksessä on huomioitava myös lääkevalmistekohtaiset säilytysohjeet.

Lasten lääkkeitä säilytetään henkilökunnan pukuhuoneen yhteydessä olevassa wc:n ensiapukaapissa, joka on lukittava. Henkilökunnalla on pääsy tilaan. Kylmässä säilytettävät lääkkeet säilytetään päiväkodin keittiön jääkaapissa, jonka lämpötilaa mitataan säännöllisesti. Yhdistelmätyöntekijä merkitsee lämpötilat keittiön omavalvontasuunnitelmaan sisältyvään kylmälaitteiden lämpötilojen seurantalomakkeelle. Mikäli lämpötiloissa havaitaan poikkeamia, otetaan välittömästi yhteyttä kunnan rakennusmestariin tai kiinteistöhuollon päivystykseen. Asiasta informoidaan myös varhaiskasvatuksen johtajaa.

Vanhat, tarpeettomat ja lattialle pudonneet lääkkeet sekä lääkkeet, joiden ulkonäkö tai haju on muuttunut, palautetaan Taivassalon apteekkiin hävitettäväksi.

Lääkejätteiden käsittely ennen apteekkiin viemistä:

- Pakkaa tabletit ja kapselit irrallisina pussiin. Läpipainopakkauksissa olevia tabletteja ja kapsелеita ei tarvitse poistaa pakkauksistaan.
- Palauta nestemäiset lääkkeet, voiteet ja aerosolit omissa pakkauksissaan. Varmista, että nestemäiset lääkkeet eivät vuoda.
- Tee käytetyt lääkelaastarit käyttökelvottomiksi taittamalla laastarin liimapinnat vastakkain. Laita lääkelaastari takaisin alkuperäiseen suojapussiin tai läpinäkyvään muovipussiin hävittämistä varten.
- Pakkaa ruiskut ja neulat suljettavaan muovi- tai lasipurkkiin erillään muusta lääkejätteestä.
- Palauta jodipitoiset lääkkeet ja elohopeakuumemittarit muusta lääkejätteestä erillään.

4 Lapsen lääkehoidon toteuttamisen vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Lapsi osallistuu lääkehoitoonsa ikätaso huomioiden.

Huoltaja:

- Huolehtii siitä, että lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan yhdessä lääkehoitoa toteuttavan yksikön ja lääketieteellisestä hoidosta vastaavan tahon kanssa hyvissä ajoin ennen sen tarvetta (esim. ennen päivähoiton alkua) tai pikimmiten, kun lapsella ilmenee lääkehoitoa vaativa sairaus.
- Vastaa siitä, että lapsen lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on käytettävissä lääkehoitoa toteuttavassa yksikössä.
- On mukana sopimassa ne tahot, jotka osallistuvat lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatimiseen (varhaiskasvatuksen työntekijät, avustaja / ohjaaja, terveydenhuollon asiantuntija, ruokapalvelun edustaja, jne.).
- Huolehtii lääkehoitoa toteuttavan varhaiskasvatuksen henkilöstön perehdyttämisestä lapsen lääkehoitoon tarvittaessa yhdessä lääketieteellisestä hoidosta vastaavan tahon kanssa.
- Huolehtii lääkkeet alkuperäispakkauksissa yksikköön, siten että lääkärin määräys (lääkkeen nimi, vahvuus, annostus ja lapsen nimi) on selkeästi luettavissa.
- Vastaa ilmoituksesta lääkitystä toteuttavaan yksikköön, jos lääkityksessä tai ohjeistuksessa tapahtuu muutoksia.
- Vastaa tiedon siirrosta uuteen yksikköön lapsen vaihtaessa varhaiskasvatusyksikköä.

Lääkehoitoa toteuttava työntekijä:

- Vastaa lääkehoitoa toteuttaessaan omasta toiminnastaan lääkemääräykseen perustuen sekä ammatillisen koulutuksensa, vastualueensa ja lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.
- Laatii yhdessä huoltajien ja tarvittaessa terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman oman yksikkönsä ohjeistuksen mukaisesti.
- Toteuttaa mahdollisen lisäkoulutuksen ja perehdytyksen saatuaan lapsen lääkehoitoa ja kirjaa annetun lääkehoidon (Liite 3. Lääkkeen antokirjaus).
- Arvioi omalta osaltaan lääkehoidon vaikuttavuutta ja kertoo havainnoistaan huoltajille.
- Varmistaa, että huoltajien ilmoittamat mahdolliset lääkannostelussa tapahtuvat muutokset kirjataan lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan.
- Huolehtii tarvittaessa retkille mukaan lapsen lääkityksen ja mahdolliset ensiapulääkkeet.
- Vastaa lapsen lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta säilyttämisestä lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan kirjatun mukaisesti. Säilytettävissä lääkkeissä tulee olla merkittynä lapsen nimi sekä lääkkeiden annosteluohjeet.

Yksikön esihenkilö:

- Huolehtii, että yksikön työntekijät ovat perehtyneet kuntakohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan.
- Vastaa siitä, että yksikön työntekijöillä on riittävä osaaminen ja koulutus lääkehoidon toteuttamiseen.
- Huolehtii oman yksikkönsä lääkehoitoon osallistuvien työntekijöiden osaamisen ylläpitämisestä.
- Vastaa siitä, että hoitopäivän aikana lääkehoitoa tarvitsevalle lapselle on tehty lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma.
- Vastaa siitä, että työntekijä on saanut perehdytyksen lapsen lääkehoidon toteuttamiseen.
- Nimeää lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman prosessiin tarvittavat yksikön työntekijät.
- Vastaa siitä, että yksikössä lääkkeet, hoitotoimenpiteisiin tarvittavat välineet sekä lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma on oikein säilytetty.
- Vastaa salassa pidettävien asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä annettujen säännösten mukaisesti.

Koko varhaiskasvatusyksikön henkilöstö

- Toimiminen hätäensiaputilanteissa

Lapsen lääketieteellisestä hoidosta vastaava taho:

- Vastaa lääkehoidon arvioinnista, lääkkeen määräämisestä ja lapsen lääkehoidon kokonaisuudesta (lääkäri).
- Vastaa hoidon tarpeen arvioinnista, lääkehoidon vaikuttavuuden sekä lääkehoidon ohjauksen ja neuvonnan toteutuksen koordinoinnista yhteistyössä perheen ja lääkitystä toteuttavan yksikön kanssa (lääkäri ja / tai terveydenhuollon ammattihenkilöt).

Varsinais-Suomen hyvinvointialue:

- Hyvinvointialueella on vastuu siitä, että terveydenhuollossa sovitaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon työnjaosta ja vastuista varhaiskasvatuksen henkilöstön lääkehoitoon perehdytykseen, koulutukseen, osaamisen varmistamiseen liittyvistä asioista.

5 Lääkehoitoa toteuttava henkilöstö ja osaamisen varmistaminen

Turvallinen lääkehoito -oppaan mukaan eri ammattihenkilöt voivat toteuttaa lääkehoitoa seuraavien periaatteiden mukaan:

Lääkehoitoon koulutettu nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö: Perustutkinnon jälkeen (esim. lähihoitaja, lastenhoitaja) voi työntekijä antaa lääkkeitä luonnollista tietä (esim. suun kautta, peräsuoleen, korvatippoja). Perehdytyksen, osaamisen varmistamisen, mahdollisen lisäkoulutuksen ja luvan myöntämisen jälkeen (tieto luvasta kirjataan lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan) voi työntekijä antaa injektioita ihon alle ja lihakseen.

Lääkehoitoon koulutusta saanut sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö: Perustutkinnon jälkeen (esim. sosionomi (AMK), päivähoitaja) voi työntekijä antaa valmiiksi jaettuja lääkkeitä luonnollista tietä (esim. suun kautta, peräsuolen, korvatippoina). Perehdytyksen, osaamisen varmistamisen, mahdollisen lisäkoulutuksen ja luvan myöntämisen jälkeen (tieto luvasta kirjataan lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan) voi työntekijä antaa injektioita ihon alle.

Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö: Kasvatustieteen kandidaatin, lastenohjaajan ja perhepäivähoitajan perustutkinto ei sinällään anna valmiuksia lääkehoitoon. Perehdytyksen, osaamisen varmistamisen, mahdollisen lisäkoulutuksen ja luvan myöntämisen jälkeen (tieto luvasta kirjataan lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan) voi työntekijä antaa valmiiksi jaettuja lääkkeitä luonnollista tietä (esim. suun kautta, peräsuoleen, korvatippoina) sekä injektioita ihon alle.

Mahdollisuuksien mukaan lääkehoitoa varhaiskasvatuksessa toteuttavat siihen koulutetut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt. **Pääsääntöisesti lääkehoitoa tarvitsevan lapsen huoltajat vastaavat siitä, että työntekijät osaavat toteuttaa (perehdys ja osaamisen näyttö) lapsen hoitopäivän aikana tarvitseman lääkehoidon.** Lapsen lääkintä sinä aikana, kun hän osallistuu varhaiskasvatukseen, perustuu huoltajan ja lääkehoitoa antavan työntekijän sekä varhaiskasvatusyksikön johdon väliseen sopimukseen. Lääkehoidollisissa tilanteissa työntekijä vastaa omasta toiminnastaan ja yksikön johtaja työntekijän toiminnan asianmukaisuudesta. Työntekijän osaamisen varmistaminen saadun perehdytyksen ja mahdollisen koulutuksen jälkeen voi tapahtua esimerkiksi suullisella kyselyllä ja osaamisen näyttämällä. Koulutusmateriaaleina voidaan hyödyntää esimerkiksi Terveyskylä.fi -sivuston [Lastentalon](#) materiaaleja. Lapsen sairauden mukaan lääkehoidon toteuttamisen varmentamiseen osallistuu huoltajien ohella lääketieteellisestä hoidosta vastaava taho. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma toimii työntekijälle lääkehoitolupana. Työntekijän esihenkilö vastaa, että työntekijä on saanut perehdytyksen lapsen lääkehoidon toteuttamiseen ja että lapselle on laadittu lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma.

Päiväkodin lääkehoitosuunnitelman laatimisen tai päivittämisen jälkeen varhaiskasvatuksen johtaja esittelee sen koko henkilökunnalle ja henkilökunta perehdytetään suunnitelman noudattamisen ja turvallisen lääkehoidon takaamiseksi. Myös uudet työntekijät ja pitkäaikaiset sijaiset perehdytetään.

Lääkehoitoa vaativalle lapselle laaditaan yhteistyössä huoltajien kanssa lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma. Pääsääntöisesti lääkehoitoa tarvitsevan lapsen huoltajat vastaavat työntekijöiden riittävästä perehdyttämisestä. Lapsen sairauden mukaan perehdytyksen toteutukseen osallistuu huoltajan ohella lääketieteellisestä hoidosta vastaava taho. Lääkehoitoa toteuttavien työntekijöiden koulutuksen ja osaamisen tarve arvioidaan sen mukaisesti, minkä tasoista lääkehoitoa lapsi tarvitsee.

- Diabetesta sairastavan lapsen lääketieteellisestä hoidosta vastaava taho laatii hoitosuunnitelman varhaiskasvatuksen/esiopetuksen käyttöön. Varsinais-Suomen hyvinvointialue järjestää säännöllisesti etäohjausta diabeteksen hoitoon liittyen. Työntekijä saa etäohjauksesta osallistumistodistuksen.
- Epilepsiaa sairastavan lapsen lääketieteellisestä hoidosta vastaava taho laatii hoitosuunnitelman varhaiskasvatuksen/esiopetuksen käyttöön. Mahdollisen koulutuksen ja perehdytyksen määrä sekä toteutustapa riippuvat lapsen epilepsian erityispiirteistä.
- Astmaa sairastavan ja/tai allergisen lapsen lääkehoidon perehdytyksen toteuttavat huoltajat hoitavalta taholta saamansa ohjauksen mukaisesti. Lääketieteellisestä hoidosta vastaava taho laatii tarvittaessa hoitosuunnitelman lapsen lääkehoidon tueksi.
- Ihottumaa/ atooppista ihottumaa sairastavan lapsen lääkehoidon (lääkevoiteet esim. kortisonia sisältävät voiteet) perehdytyksen toteuttavat huoltajat lääketieteellisestä hoidosta vastaavalta taholta saamansa ohjauksen mukaisesti. Perusvoiteiden (esimerkiksi Aqualan L, Bepanthen) käyttö hoitopäivän aikana ei edellytä lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatimista, vaan asia voidaan sopia huoltajien kanssa muutoin.

Esihenkilö vastaa siitä, että yksikössä on riittävästi osaamista, tietoa ja asiantuntemusta turvalliseen lapsikohtaisen lääkehoidon toteuttamiseen. Työntekijän osaamisen varmistaminen saadun perehdytyksen ja mahdollisen koulutuksen jälkeen voi tapahtua esimerkiksi suullisella testillä ja osaamisen näyttämällä riippuen, minkä tasoista lääkehoitoa lapsi tarvitsee. Täydennyskoulutuksen ja uudelleen koulutuksen tarve arvioidaan tapauskohtaisesti esim. henkilökunnan vaihtuessa tai lapsen lääkehoidon tarpeen muuttuessa.

Lapsen lääkehoidon toteutukseen osallistuvien työntekijöiden nimet tulee ilmetä lapsikohtaisesta lääkehoitosuunnitelmasta, joka on yksikön esihenkilön hyväksymä. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma toimii työntekijälle lääkehoitolupana.

6 Lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatiminen

Lapsikohtaiset lääkehoitosuunnitelmat laaditaan niille lapsille, joiden sairaus vaatii lääkehoitoa hoitopäivän aikana. Suunnitelma tehdään ennen lääkehoidon toteuttamisen aloittamista yhteistyössä lapsen huoltajien, lapsen ryhmän henkilöstön ja tarvittaessa lasta hoitavan terveydenhuollon henkilöstön kanssa. Lapsen lääkehoidon toteutukseen osallistuvien työntekijöiden nimet tulee ilmetä lapsikohtaisesta lääkehoitosuunnitelmasta, joka on yksikön esihenkilön hyväksymä. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma päivitetään toimintakausittain ja aina, kun lapsen lääkehoitoon tulee muutoksia. Suunnitelma säilytetään lasta koskevien asiakirjojen yhteydessä. Liite 1 on esimerkki lapsikohtaisesta lääkehoitosuunnitelmasta.

Lääkehoitoa vaativalle lapselle laaditaan lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma (liite 1). Suunnitelma laaditaan ennen lääkehoidon toteuttamisen aloittamista yhteistyössä lapsen huoltajien, lapsen ryhmän henkilöstön ja tarvittaessa lasta hoitavan terveydenhuollon henkilöstön kanssa. Suunnitelma kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelman liitteeksi ja sitä säilytetään lasta koskevien asiakirjojen yhteydessä.

Lapsikohtaisessa lääkehoitosuunnitelmassa kuvataan tarkasti, kenelle lääke annetaan, mikä lääke kyseessä, annostus, antotapa ja -aika sekä muita lääkehoitoon liittyviä toimintatapoja. Huoltaja vastaa siitä, että lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on henkilöstön käytettävissä. Suunnitelma päivitetään vähintään toimintakausittain ja aina kun lääkehoidossa tapahtuu muutoksia.

Lapsen lääkehoidon toteutukseen osallistuvien työntekijöiden nimet tulee ilmetä lapsikohtaisesta lääkehoitosuunnitelmasta, joka on yksikön esihenkilön hyväksymä. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma toimii työntekijälle lääkehoitolupana.

Lääkkeen antaminen sekä sen vaikutusten seuranta kirjataan jokaisen lääkkeen annon jälkeen lapsikohtaiselle antokirjauslomakkeelle (liite 3). Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa annetaan vain lääkärin määräämiä reseptilääkkeitä. Huoltaja toimittaa lääkkeen henkilökohtaisesti päiväkotiin. Lääkkeen on aina oltava alkuperäispakkauksessa, jossa on annosteluohje.

Liite 1: Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma hoitopäivän aikana annosteltaville lääkkeille

Huoltaja(t) vastaa siitä, että lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on henkilöstön käytettävissä. Suunnitelma päivitetään toimintakausittain ja aina kun lääkehoidossa tapahtuu muutoksia. Lääkkeen antaminen (ja vaikutusten seuranta) kirjataan erilliselle kaavakkeelle (Liite 4). Varhaiskasvatuksessa annetaan vain lääkärin määräämiä reseptilääkkeitä. Huoltaja toimittaa lääkkeen henkilökohtaisesti varhaiskasvatusyksikköön. Lääkkeen on aina oltava alkuperäispakkauksessa, jossa on annosteluohje. Allekirjoittaessaan lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman työntekijä ilmaisee suostumuksensa toteuttaa lapsen lääkehoitoa, huoltaja vahvistaa toteutuneen lääkehoidon perehdytyksen ja yksikön esihenkilö vahvistaa, että työntekijällä on riittävä lääkehoidon osaaminen.

Lapsen nimi:	Henkilötunnus:
Huoltaja (nimi ja puh):	Huoltaja (nimi ja puh):
Varhaiskasvatusyksikön nimi:	Ryhmä:
Lapsen lääkehoitoa toteuttava(t) henkilö(t):	Lapsen omat valmiudet sairauden hoidossa:

Lääke 1

Lapsen nimi:	Henkilötunnus:
Lääkkeen nimi ja vaikuttava aine:	Lääkityksen syy (sairaus, diagnoosi):
Annostus ja lääkkeen antotapa:	Lääkityksen kesto (säännöllinen/tarvittava/kuuriluonteinen):
Lääkkeen säilytys:	Mahdolliset muut lääkitykseen liittyvät toimenpiteet (esim. verensokerin mittaus):
Lääkkeenottamisen apuvälineet (esim. astmasumutteen apuna käytettävä annossäiliö):	Lääkehoidon seuranta ja muut terveydenhuollon antamat ohjeet:
Menettelytapa erilaisissa tilanteissa (esim. ruokailu, retket, liikunta):	Muuta lääkehoidossa huomioitavaa:

Lääke 2

Lapsen nimi:	Henkilötunnus:
Lääkkeen nimi ja vaikuttava aine:	Lääkityksen syy (sairaus, diagnoosi):
Annostus ja lääkkeen antotapa:	Lääkityksen kesto (säännöllinen/tarvittava/kuuriluonteinen):
Lääkkeen säilytys:	Mahdolliset muut lääkitykseen liittyvät toimenpiteet (esim. verensokerin mittaus):
Lääkkeenottamisen apuvälineet (esim. astmasumutteen apuna käytettävä annossäiliö):	Lääkehoidon seuranta ja muut terveydenhuollon antamat ohjeet:
Menettelytapa erilaisissa tilanteissa (esim. ruokailu, retket, liikunta):	Muuta lääkehoidossa huomioitavaa:

Lääke 3

Lapsen nimi:	Henkilötunnus:
Lääkkeen nimi ja vaikuttava aine:	Lääkityksen syy (sairaus, diagnoosi):
Annostus ja lääkkeen antotapa:	Lääkityksen kesto (säännöllinen/tarvittava/kuuriluonteinen):
Lääkkeen säilytys:	Mahdolliset muut lääkitykseen liittyvät toimenpiteet (esim. verensokerin mittaus):
Lääkkeenottamisen apuvälineet (esim. astmasumutteen apuna käytettävä annossäiliö):	Lääkehoidon seuranta ja muut terveydenhuollon antamat ohjeet:
Menettelytapa erilaisissa tilanteissa (esim. ruokailu, retket, liikunta):	Muuta lääkehoidossa huomioitavaa:

Liite 2: Lääkitysvirheen / -poikkeaman ilmoitus

Asianosainen työntekijä ja yksikön esihenkilö kirjaavat yhdessä tapahtuman kulun ja mahdolliset kehittämistoimenpiteet.

Varhaiskasvatusyksikkö: _____

Kuvaus lääkitysvirheestä / poikkeamasta:

Tapahtumapaikka, päivämäärä ja kellonaika: _____

Lapsi, johon virhe / poikkeama kohdistui: _____

Miten tilanne hoidettiin ja kenelle siitä ilmoitettiin?

Arvio siitä, mitä olisi pitänyt tehdä toisin, jotta virheeltä olisi vältytty:

Jatkotoimenpiteet, raportointi ja seuranta:

Päiväys ____ / ____ 20____

Yksikön esihenkilön allekirjoitus

